

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto XI. — Štev. 119/I.

Ljubljana, sobota, 20. maja 1951

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

MARŠAL TITO JE SPREJEL BORCE ZA VISOKO STORILNOST V ŽELEZNIŠKEM PROMETU

Beograd, 19. maja. V gredo dopoldne je sprejel maršal Tito skupino predstavnikov borcev za visoko storilnost dela z vseh področij dejavnosti železniškega prometa. Sprejema so se udeležili ministri za železnice (Todor Vujasinović, pomočnik ministra Djordje Savičević in predsednik Centralne uprave sindikata železničarjev Vjekoslav Janić.

Člani delegacije so v daljšem razgovoru razložili to. Tito podrobno o poteku in sklepih prvega posvetovanja borcev za večjo delovno storilnost v železniškem prometu, ki je bilo v Beogradu. Navedli so konkretne primere svojih poskusov in uspehov pri prevažanju težkih vlakov in poudarili, da bodo dosegli pridobljene izkušnje koristile za še boljše organiziranje in pospeševanje železniškega prevoza, za boljše izkoriščanje in varovanje lokomotiv ter voznega parka in za doseganje znanih prihrankov v gorivu ter drugem gradivu.

Minister Vujasinović se je pohvalno izrazil o pobudi osebja zemunske kurilnice, ki je dovela do hitrega sprejema in razširitve tega koristnega podviga, po svojem obsegu in doseženih uspehih edinstvenega na vsem svetu. Dejal je, da so imeli težke vloke razen v naši državi tudi v Sovjetski zvezi, vendar ne s tako veliko obremenitvijo kakor pri nas, prav tako pa tudi v Združenih državah Amerike, v posebnih okoliščinah in s posebno vrstami težkih lokomotiv.

Pomen tega gibanja, je dejal minister Vujasinović, ni v rekorderstvu. S pridobljenimi dosežki in bodočimi izkušnjami bomo ugotovili, da katerega odstopa in na katerih progah lahko dovolimo za določene lokomotive največjo obremenitev. To pomeni za naš promet zelo veliko. Na eni strani bomo lahko sprostiti znatno število lokomotiv in vagonov, kar praktično pomeni, da do konca petletnega plana ne bomo potrebovali novih lokomotiv in večjega voznega parka, na drugi strani pa bomo sprostiti tudi precejšnje število pomožnega osebja, čeprav strojnega osebja nismo nikdar imeli dovolj, zlasti za jesensko razdobje največje obremenitve. Na večeršnjem posvetovanju, ki so se ga udeležili pred-

stavniki vseh naših služb, so povedali zelo veliko zanimivih reči. Nismo sicer prišli, da bi se hvalili, toda po našem mnenju je to gibanje ob različnih pomembnih novatorstvih že prineslo ali bo prineslo še več koristi našemu gospodarstvu in naši državi sploh.

V imenu osebja zemunske kurilnice je pojasnil nato strojevodja Franjo Bajser, kako je prišlo do tega gibanja.

Govorili smo, je dejal, o tem, da bi bilo treba vleči več bruto tovara, ne pa

vati našemu gospodarstvu s tem, da bomo prepeljali več vagonov raznega blaga. Najprej sem poizkušal s 1300, nato s 1400 tonami, 11. maja pa sva moj pomočnik in jaz odpeljala vlak s 5016 tonami in 207 vagoni, dolg okrog tri kilometre. Ta dan je bilo slabo vreme z drobnim dežjem in bočnim vetrom, kar je povečalo obremenitev najmanj za 800 ton. Kljub temu nama je uspelo, čeprav z velikim naporom, prepeljati vlak brez prekinitev in drugih nezdod.

S sprejema železničarjev pri maršalu Titu

samo 1000 do 1400 ton, kolikor smo jih doslej prevažali. Videli smo, da je mogoče prevažati tudi več in dodali smo še 100 ter 200 ton, pa smo postopoma prišli do 2700 ton. To je največji vlak, ki sem ga vozil lepo, po voznem redu, brez kakršnih koli težav. Tudi drugi so dobro vozili in niso na brzini prav nič izgubili.

Nas je, je dodal strojevodja Bora Vuković, vzpodbudila k temu naša zavest, tovariš Tito. Hoteli smo čim več prispe-

Tudi strojevodja Rudolf Voje iz ljubljanske kurilnice, ki je prepeljal vlak, težek 6251 ton z 253 vagoni, je povedal, kako je dosegel svoj uspeh. Poudaril je, da je glavni pogoj za uspeh dobro pregledan in v redu stroj, kateremu ustreza tovor, ki se prevažja. Tudi Rudolf Voje in drugi, ki so se odlikovali v tem gibanju za večjo delovno storilnost na železnici, so dobili za svoj trud lepe nagrade.

Novemu načinu izkoriščanja voznega parka je znatno prispevala tudi uvedba novih načinov pri čiščenju kotlov in podaljšanje roka za uporabo lokomotive med dvema režijskimi popravili. Tudi o tem so na posvetovanju govorili. Z uporabo kemičnega sredstva protikotlova za odstranjevanje apnenčaste skorje in izpihavanja bilo doseženo, da prevozi lokomotiva do 150.000 pa tudi do 180.000 kilometrov samo z dvema ali s tremi pranju.

Strojevodja Filip Klavžer je pojasnil, da protikotlovec mehačno apnenko sklori, ki se nabira v kotlu in ceveh in da se opravlja izpihovanje kotla in usedline, ki se v njem nabira, med vožnjo.

Moj tovariš na lokomotivi in jaz, je dejal tovariš Klavžer, smo začeli uporabljati nov način čiščenja in vzdrževanja (Nadaljevanje na 2. strani.)

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Maršal Tito je sprejel borce za visoko storilnost v železniškem prometu
Vlada FLR Jugoslavije je za sporazum z Italijo pod enakopravnimi pogoji
Pohitimo z vključevanjem v gozdarsko akcijo — Dopisi — Fizikultura

Vlada FLR Jugoslavije ie za sporazum z Italijo pod enakopravnimi pogoji

Odgovori ministra Edvarda Kardelja v odboru za zunanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ

Beograd, 17. maja. Članica odbora za zunanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ tov. Vida Tomšič je na javni seji tega odbora stavila zunanjemu ministru Edvardu Kardelju naslednje vprašanje:

Kakšno stališče zavzema vlada FLRJ do politike italijanske vlade o vprašanju Svobodnega tržaškega ozemlja in zlasti proti kampanji, ki jo v Italiji vodijo o volitvah, ki so bile v coni 'B'?

Tov. Tomšičeva je obrazložila svoje vprašanje:

Po večkrat ponovljenih predlogih naše vlade za sporazumno rešitev vprašanja Svobodnega tržaškega ozemlja z neposrednimi pogajanjimi med Jugoslavijo in Italijo, italijanski uradni krogi se z večjo vneto nadaljujejo in pospešujejo gonjo proti Jugoslaviji. Nastopajo različni 'komiteji' z izzivalnimi nazivi, kot n. pr. Komité za osvoboditev Istre, Italijanski odbor za osvoboditev Trsta in podobni, ki poživljajo iredentistično akcijo ne samo za vrnitev Trsta, temveč tudi Zadra, Reke in Istre Italiji ter neprenehoma fabricirajo in širijo najbolj gorostasne vesti o stanju v coni 'B', o krvavem nasilju ter o preganjanju Italijanov v tej coni, zlasti v zvezi z aprilskimi volitvami, o napadalnih namerah naše vlade ipd. Te fantastične vesti ponavljajo v svojih nastopih v parlamentu vsi poslanci od Orlando, Labriole, Almiranteja, Pajette, Nennija do predsednika vlade De Gasperi in zunanjega ministra grofa Sforze.

Objavljajo tudi nekatere dokumente o naših nekakšnih zločinih in groze z raznovrstnimi diplomatskimi in drugimi 'krepekšimi' ukrepi.

Vsa ta akcija odgovornih činiteljev v Italiji poteka ob bučni časopisni in radijski kampanji, organizirajo mitinge, demonstracije, provokatorske izgrede itd.

Naši narodi, ki poslušajo na eni strani tako nebrzdano gonjo proti naši državi, po drugi strani pa najbolje ne poznajo običajno in v ogorčenjem spremljajo neprestane napade na temeljne nacionalne pravice naših slovenskih bratov v Italiji in coni A, opravičeno stavlja vprašanje o naših odnosih z Italijo, o odnosih, pri katerih so doslej proti Italiji pokazali izredno veliko mero miroljubnosti in dali velikanske žrtve.

Zato prosim tovariša zunanjega ministra, naj pojasni stališče naše vlade o stavljenem vprašanju.

Vi veste, je prišel svoj odgovor zunanjji minister Edvard Kardelj, da je mirovna pogodba z Italijo, ki jo je podpisala naša vlada leta 1947, glede na meje proti Italiji vsilila naši državi zelo težke žrtve. Čeprav bi bilo morda za nekatere ljudi v Italiji, ki zelo radi pozabljajo ali gredo radi

mimo trdih dejstev s površno bučno frazo, koristno, da jih spomnimo na nekatera dejstva, vendar tu ne mislim ponovno govoriti o teh žrtvah iz preproste razloga, ker bi želel, da imamo pred očmi prihodnost, ne pa preteklost. Nobenega dvoma ni, da jugoslovanski narodi z bridkostjo mislijo na krivice, ki so jim bile storjene s tem, da so bila odtrgana njihova nacionalna aziroma etnična ozemlja, vendar prav tako dobro vedo, da ne morejo spreminiti stanja niti prazen hrup niti bučne besede niti propagandistične nakane z ene ali druge strani; vendar ta hrup lahko vsekakor zastroplja odnose med Jugoslavijo in Italijo, kar gotovo ni v interesu nobene izmed obeh držav. To je dokazala tudi nedavna gonja v Italiji proti našim interesom v zvezi z vprašanjem STO in v kateri so določeni politični krogi v Italiji poskušali izvesti reprizo zgodovinskega zelo dobro znanega nacionalnega kričanja izra rapalske pogodbe. Ta repriza ni uspela iz preproste razloga, ker so konkretni pogoji danes bistveno drugačni kot so bili tedaj, na take konkretne pogoje pa se je treba seveda ozirati, če se želi doseči rezultate v mednarodnih odnosih.

Daleč smo od tega — kot sem že dejal — da bi lahko bili zadovoljni z določbami mirovne pogodbe z Italijo, vendar smo vedno menili, da je sedanjostanje osnova, od katere moramo iti, da bi se ustvarili dobri odnosi med dvema državama na Jadranskem morju. Tudi smo vedno menili, da so taki odnosi ne le v interesu obeh držav, marveč tudi v interesu mira na sploh. Zato smo se tudi trudili, da vnašamo v reševanja vseh vprašanj med obema državama čim manj elementov, ki bi utegnili otežiti reševanje teh. To je bilo razlog, zakaj je vlada FLRJ na razne glasove iz Italije v zvezi z vprašanjem STO odgovarjala samo toliko, kolikor je smatrala za potrebno, da bi bilos stališče Jugoslavije jasno, da bi bilo raznim razražajem z desne in z leve jasno, da njihov hrup niti najmanj ne vpliva na jugoslovanske narode, niti na njihovo vlado.

Toda to ne pomeni, da Jugoslavija o tem vprašanju ni bila za sporazum z Italijo. Nasprotno, znano vam je, da je vlada FLRJ večkrat izrazila svojo pripravljenost za tak sporazum, kolikor bi temeljil na obojestranskem realističnem razumevanju sedanjega stanja stvari na področju STO, in sicer sedanjega stanja stvari v vsakem pogledu, bodisi zunanje-političnem in notranje-političnem, bodisi v pogledu etničnih, gospodarskih in kulturnih odnosov na tem področju. Vi veste, da ni vlada FLRJ nikdar postavljala nasproti neposrednemu sporazumu z Italijo o STO, mirovni pogodbi, ali je prvega postavljala pred drugim, v kolikor bi bil tak neposreden sporazum mogoč. Za Jugoslavijo seveda pomenita glede na STO tako izvajanje mirovne pogodbe kakor tudi sporazum z Italijo, odredi se znatnemu delu etnično jugoslovanskega ozemlja, pomeni torej težko žrtve, ki ne bo pozabljena v dušah našega ljudstva. V sedanjem času pa vendarle smatramo sporazum pod enakopravnimi pogoji — a samo na tak sporazum bi mogla vlada FLRJ pristati — za boljše od mirovne pogodbe, in sicer predvsem za to, ker bi bil tak sporazum močan prispevek k utrditvi mira v tem delu Evrope in pospeševanju miroljubnega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Samo vojni hujškalci bi lahko imeli danes interes, da delujejo proti razvijanju takega sodelovanja.

Kar pa zadeva sporazum med Jugoslavijo in Italijo glede na STO za prejšnjo dobo — in celo za čas pariske (Nadaljevanje na 2. strani.)

Dr. Fran Ramovš izvoljen za predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Po smrti pokojnega predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti akad. Franceta Kidriča je bila danes dne 19. maja prva redna skupščina Akademije, ki ji je predsedoval akad. Božidar Lavrič. Na začetku seje je bil prebran brzojavni pozdrav, ki ga je skupščini poslal častni akademik maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, sporočajoč svojo soglasnost z ukrepi, ki jih bo večina zbranih akademikov sklenila. Po poročilih funkcionarjev je skupščina volila novega predsednika. Izvoljen je bil akad. Fran Ramovš, dosedanji glavni tajnik Akademije. Izvolitev se v smislu zakona o Akademiji predloži Prezidiju Ljudske skupščine Slovenije v potrditev. Na izpraznjeno mesto glavnega tajnika pa je bil izvoljen akad. Milko Kos.

Iz pisarne glavnega tajništva Akademije

Maršal Tito čestital poročniku Boroši

ki je postavil nov jugoslovanski in svetovni rekord v skakanju s padalom

Včeraj je maršal Tito na brzojavko poročnika jugoslovanskega vojnega letalstva Milivoja Boroša, ki ga je obvestil, da je postavil nov jugoslovanski in svetovni rekord v skakanju s padalom, odgovoril z naslednjo čestitko:

Čestitam Vam k doseženemu velikemu uspehu v skakanju s padalom in želim nadaljnje uspehe v tej smeri.

S čestitko je maršal Tito poslal poročniku Boroši v dar zlato ročno uro.

Nov svetovni rekord je postavil poročnik Boroša v skakanju s padalom

Leskovac, 19. maja. (Tanjug.) Nov svetovni rekord v skakanju s padalom je dosegel poročnik jugoslovanskega vojnega letalstva Milivoje Boroša, ki je skočil

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OF SLOVENIJE

V sredo, 17. maja, je bila seja izvršnega odbora Osvobodilne fronte. Razpravljali so o reorganizaciji državnih uprav, raznih organizacijskih vprašanj, o reorganizaciji oblastnih odborov OF in o podelitvi prehodne zastave najboljši kmečki delovni zadrugi in najboljši okrajni frontni organizaciji, ki je dosegla najboljše uspehe pri graditvi zadržnih domov.

V zvezi s tem so bili sprejeti potrebni sklepi, kakor tudi sklepi o tekočih nalogah organizacij Osvobodilne fronte. Iz pisarne sekretariata IO OF Slovenije.

III. zasedanje oblastnega ljudskega odbora mariborske oblasti

V četrtek 18. maja je bilo III. redno zasedanje oblastnega ljudskega odbora mariborske oblasti, ki so se ga udeležili tudi podpredsednik vlade LRS dr. Marjan Brečelj, predsednik sveta za blaginjo promet LRS in član politbiroja CK KPS tov. Viktor Arbelj, minister za delo. Greif Martin, zastopniki JA in drugi. Na zasedanju je govoril tov. dr. Marjan Brečelj, ki je v svojem govoru črtal pomen reorganizacije oblastnih ljudskih odborov in decentralizacije v naši državi.

Svoji dosedajni dolžnosti je bil razrešen stari izvršni odbor, v novi izvršni odbor so bili izvoljeni za predsednika tov. Vlado Majhen, za podpredsednika tova. Uliuh, za tajnika pa Alojzij Lakner.

TITOVA ŠTAFETA Na poti so prve štafete naše republike

Po vsej državi nosijo številne štafete pozdrave in čestitke maršalu Titu za njegov 58. rojstni dan. Danes jutraj pa bodo odšle iz Dolnje Lendave, Boveca in iz kmečke obdelovalne zadruge »Železne dveri« prve slovenske štafete. Pravtako bo danes jutraj odšla na pot štafeta Koroške, ki se bo jutri 20. t. m. priključila v Dravogradu štafeti iz Dolnje Lendave. Jutri bo šla na pot z vrha Triglava glavna slovenska štafeta, a pravtako se bodo jutri podale na pot štafeta Slovenskega Primorja iz Kopra, štafeta iz Crnomlja, a skupaj s štafeto STO bo tekla tudi štafeta Jugoslovanskega vojnega letalstva.

Vse omenjene štafete se bodo združile na ljubljanskem letališču, kjer bo po velikem letalskem mitingu slavnosten sprejem. Glavno štafeto palico bodo predali predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku naši znani reprezentanti-smučarji Mulej, Bizjak in Hladnik. Štafeto palico zadruge — »Železne dveri« — bo predal večkratni udarnik Mrak Anton, ki dela v Zagoriški brigadi. Crnomeljsko štafeto, ki bo tekla skozi partizanska bojišča, bodo predali naši reprezentanti v streljanju Cestnik, Mihorko in Planinc. Štafeto palico Slovenskega Primorja bodo predali nogometaši »Odrada« Plaznik, Kumar, Kržan in Medved.

V vseh večjih krajih, skozi katere bo tekla štafeta, pripravljajo naše delovno ljudstvo nosilecema štafetnih palic prisrčen sprejem na manifestacijskih mitingih. Pretičane pozdravne brzojavke in pisma bodo izročili štafeti, ki jih bo 25. t. m. v Beogradu izročila maršalu Titu.

SPREJEM GRANIČARKE ŠTAFETE V KRANJU

Kranj, 19. maja. (telef.). Davi ob 7. je bil v Kranju pred sindikalnim domom slavnosten sprejem Titove graničarske

štafete, ki je prišla iz Zirovnice. Sprejema se je udeležilo nad 3000 ljudi, ki so štafetne tekače navdušeno pozdravili. Štafeto je pozdravil major Benedik, ki je v govoru poudaril velik pomen te štafete, ki nosi pozdrave našemu največjemu možu. Za njim sta govorila zastopnika okrajnega komiteja KP in okrajnega sindikalnega sveta. Svoje pozdrave so štafeti izročili delovni kolektivi kranjskih tovarn. Po kratkem praskledku je prevzel štafeto palico graničarski kapetan Djordje Kovačević, ki jo je skozi mesto odnesel proti Kamniku, pri čemer ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Štafeta graničarjev bo jutri prispela v Dravograd.

PRI ŠTAFETI »POZDRAV JADRANA« OKOLI ISTRE SODELUJE 170 COLNOV S 300 RIBICI

Pri del Titove štafete »Pozdrav Jadrana« je odšel iz Šibenika 16. maja. Štafeto je odnesel iz šibeniškega pristanišča osmerek veslaškega kluba Krka in jo izročil članom kmečke delovne zadruge iz vasi Vodice. Od tod so odnesli člani ribiške zadruge štafeto do meje šibeniškega okraja. Nato so štafeto prenesli do Zadra. Veslaški osmerek iz Zadra je prevzel štafeto pred pristaniščem in jo odnesel v pristanišče, od koder jo je plavalce prinesel do obale. Pred približno 7000 prebivalci so prebrali v pristanišču pozdravno pismo maršalu Titu.

Drugi del štafete je odšel 16. maja iz vasi Sv. Nikola pri Kopru. Isti dan zvečer je štafeta prišla v Novi Grad. Pri prenosu štafete je sodelovalo nad 170 colnov s 300 ribiči. Kakor je znano, prenašajo to štafeto samo po morju. V pozdravnem pismu, ki so ga poslali prebivalci Kopra, je tudi obveznost, da bodo do 25. maja prispevali 40.000 prostovoljnih delovnih ur.

POT ŠTAFETE TRGOVSKE MORNARICE PO JADRANU

Štafeta trgovske mornarice, ki je odšla 3. maja z novozgrajeno ladjo »Makedonija« z Oceana in 11. maja prispela v Dubrovnik, je nadaljevala pot preko Korčule, Hvara, Visa in Makarske z ladjami »Kotor«, »Bakare«, »Senj«, »Dalmacija« in »Rab«. V četrtek 18. maja je štafeta iz Makarske krenila v Split. Štafeta bo v nedeljo 21. maja krenila z ladjo »Senj« na Reko. Na tej poti bo prišla štafeta na Rab, kjer ji pripravljajo slovesen sprejem.

Štafeta trgovske mornarice se bo združila na Reki s štafeto »Pozdrav Jadrana«, kjer se ji bodo pridružile mnoge lokalne štafete tega kraja.

ŠTAFETA LR MAKEDONIJE JE ODŠLA V CERAJ

Beograd, 19. maja. Štafeta LR Makedonije je krenila danes iz vasi Podvig, kjer je bila leta 1945 ustanovljena prva kmečka delovna zadruga v republiki. Iz Skopja bo krenila štafeta 22. maja preko Kumanova, Preševa, kjer jo bodo prevzeli fizikturniki LR Srbije in nesli v Beograd.

Druga štafeta smer Makedonije peje iz rudnika Zletovo, ki je eden najboljših rudarskih kolektivov v državi.

Prihod Titove štafete v Ljubljano

Prihod vseh prog Titove štafete LR Slovenije v Ljubljano bo v nedeljo, dne 21. t. m. popoldne. Svečan sprejem Titove štafete bo na letališču, združen z velikim letalskim mitingom ob Dnevu jugoslovanskega vojnega letalstva.

V primeru, da bo zaradi slabega vremena miting na letališču odpadel, bo sprejem Titove štafete isti dan pred Narodnim domom v Cankarjevi ulici ob 17.30.

